

Uitgegeven door de
Gedr. PERLAAR
Hoofredacteur
Drs. N. STREEFLAND

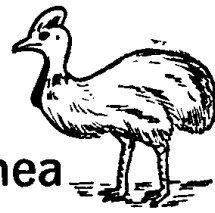
Redactie
en
Administratie
Oranjestad, Loods 13,
Telefoon 171

Agenten te Holland: Binnem:
Nieuw-Lenweningh, p.a.
Boerenhandel „Lyonne“
Agent te Surinam: Bakkerij
„Braun“,
Agent te Manokwari:
Hir, Lontho.

NIEUW GUINEA KOERIER

DE GROENE

onafhankelijk dagblad voor ned. nieuw guinea

2e JAARGANG NO. 109

ZATERDAG 14 MEI 1960

Abonnementen: per kwartaal f 17,50, per maand f 6,50, per week f 1,75. Advertentie tarieven: f 0,40 per mm. Bij contract (tenminste 1000 mm.) f 0,36 per mm. Familieberichten f 0,22 per mm.

CHROESTSJEV DREIGT MET VERGELDING Amerika acht verkenningssluchten noodzakelijk

De Ver. Staten hebben in een nota aan de Sovjet Unie erkend, dat er verkenningssluchten boven Rusland zijn gemaakt, maar ontkend wordt, dat deze vluchten van agressieve aard waren. De vlucht van het op 1 mei weergeschoten toestel had evenmin tot doel om de komende topconferentie te onderbreken, aldus het Amerikaanse antwoord op de oorspronkelijke Russische protestnota.

Als de topconferentie inderdaad in gear is gebracht, dan komt dit, aldus de Amerikaanse nota, door de wijze waarop het incident door de Russische regering is behandeld.

In de nota wordt niet ingegaan op de vergeldingsmaatregelen waarmee in de Russische nota werd bedreigd. Wel heeft de Amerikaanse regering zich bereid verklaard, om op de komende topconferentie mee te zoeken naar middelen om de internationale spanning te verminderen. Een van die middelen is volgens de nota een zodanig inspectiesysteem, dat onverhoedse aanvallen uitgesloten zijn.

Correspondenten melden, dat er in de nota aanwijzingen voorkomen dat de verkenningssluchten zullen worden voortgezet.

CHROESTSJEV DREIGT

Premier Chroestsjev heeft inmiddels aan buitenlandse journalisten in Moskou verklaard, dat voortzetting van de spionagevluchten ernstige gevolgen zou hebben. We zullen, aldus Chroestsjev, de vliegtuigen die boven ons gebied verschijnen neerschieten, en de bases waar ze opstijgen vernietigen. Dit zou wel eens kunnen leiden tot een nieuwe oorlog. Chroestsjev verzekerde zijn toehoorders, dat er binnen 60a minuut na het uitbreken van een nieuwe oorlog, een Russische atoombom op de Ver. Staten zou terechtkomen. Deze persconferentie had eergisteren plaats, maar de journalisten mochten gisteren hun berichten pas naar het buitenland sturen. De Russische premier deed een felles aanval op de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken Herter, die verklaard had, dat Amerika alle middelen te baat zou nemen, om een onverhoedse aanval op de Ver. Staten te voorkomen. Chroestsjev noemde die verklaring schaamteloos.

EISENHOWER TOCH NAAR RUSSLAND

President Eisenhower heeft tegen een aantal congresleden gezegd dat zijn Russische reis doorgaat, tenzij premier Chroestsjev zijn uitnodiging intrekt. Zou hij dit laatste doen, aldus Eisenhower, dan vind ik het ook best. In Moskou verwachtte men in bepaalde diplomatieke kringen dat Chroestsjev het bezoek van Eisenhower aan Rusland tot een later tijdstip zou willen uitstellen.

Ook in het Britse Lagerhuis is het in-

460 man personeel voor landbouwproefstation

Het Landbouw proefstation te Manokwari waarvan de bouw met Euro-marktgelden zal worden gefinancierd zal vier afdelingen omvatten, zo is in Den Haag bekend gemaakt.

Deze zijn: een Landbouwkundige, een bodemkundige, een bosbouwkundige en een veeteeltkundige afdeling. In de toekomst zal ook een visserijafdeling worden toegevoegd.

Het project omvat voorts de bouw van woonhuizen voor stafpersoneel en Papoea-arbeiders. Wanneer het proefstation op volle toeren draait zullen er circa 20 academisch gevormde specialisten en 40 middelbare krachtende met mede werking van ongeveer 400 Papoea's werken.

De bouw van 't project wordt als een eerste vereiste beschouwd voor de verhoging van het levenspeil in Nieuw Guinea, terwijl wordt beantwoord aan het streven om in EEG verband de verbetering van de infra-structuur in de onderontwikkelde gebieden te versnellen.

cident met het Amerikaanse verkenningssluchtig besproken. Premier Macmillan hield de afgevaardigden voor, dat zij de betekenis van dit incident niet moesten overdrijven. Het gevaar bestond inderdaad, dat de topconferentie in een crisissfeer zou worden gehouden, maar een topconferentie die zonder vitale noodzaak zou worden gehouden, liep volgens Macmillan het gevaar, de werkelijk belangrijke aangelegenheden niet te raken, zodat men tevreden zou zijn, zonder dat er aanwijsbare resultaten zouden zijn bereikt.

De leider van de Labour-Oppositie vond, dat 't dom van Amerika was geweest om vlak voor de topconferentie nog spionagevluchten uit te voeren.

Hij erkende niettemin, dat inlichtingenwerk onontbeerlijk was om de vrede te handhaven, zolang de garantie ontbrak dat geen plotselinge aanvallen zouden worden uitgevoerd.

De Labour afgevaardigde Bevan, meende dat de beslissing van de Ver. Staten om de verkenningssluchten boven de Sovjet Unie voort te zetten, een nieuwe gevaarlijke doctrine hield van internationale wetsverkrachting. Het tasite volgens hem de basis aan van de

toch al zeer labiele wereldorde.

AMERIKA'S BONDGENOTEN ONDER DRUK

Radio Moskou heeft bekend gemaakt, dat naar Russische opvattingen Engeland een der landen is, die gevaar lopen door Russische vergeldingsacties te worden getroffen, in verband met de Amerikaanse basis in dat land.

Amerika kan op ieder moment de meest verschrikkelijke vergelding ontkennen tegen zijn bondgenoten die bases aan de Amerikanen ter beschikking hebben gesteld, aldus de verklaring.

De Communistisch Chinese premier Tsjoë En Lai sprak op een massa bijeenkomst in Hanoi in Noord Vietnam zijn afkeuring uit over de Amerikaanse verkenningssluchten. Ze tonen, aldus Tsjoë, de ware aard van het verdorven Amerikaanse imperialisme.

BEZOEK

De opperbevelhebber van de Russische strijdkrachten brengt inmiddels een bezoek aan de Ver. Staten. Het betreft hier een tegenbezoek aan de Amerikaanse Chef der Staten, die reeds in 1956 Rusland bezocht. De Russische bezoeker zal o.a. Amerikaanse luchtbases bezichtigen.

Onderzoek naar landingsplaatsen

voor „BEAVERS“ in Zuid NG.

Van onze correspondent

Voor Zuid Nieuw Guinea waren de tweede, derde en vierde mei belangrijke dagen. Op deze dagen werd bekeken op welke plaatsen een Beaver zou kunnen landen en uiteraard weer opstijgen om de moeilijke verbindingen hier te verbeteren. De Resident heeft een deel van de vluchten meegemaakt en van hem vernamen wij het volgende:

De tweede mei vertrok uit Biak een Beaver met als gezagvoerder de chef-vlieger van de Kroonduif, de heer Van Rijswijk. De passagiers waren de heer Van Aken, chief operations van de Kroonduif en de heer Hamers, inspecteur van Burgerluchtvaart. De Beaver zou via Kokonao en Agats naar Merauke vliegen. Wegens slechte weersomstandigheden kwam men echter te laat in Agats aan. Hier moest men toen blijven om te overnachten. Eerst op de derde mei, 's morgens om elf uur arriveerde de Beaver in Merauke.

VLIEGVELD BIJ BADE

's Middags om half twee vertrok de Beaver uit Merauke naar het Frederik Hendrik eiland. Na iets meer dan een uur gevlogen te hebben, werd de monding van de Kali Damloe bereikt. Daar werd een mooie landing gemaakt en een plaats voor een boei gezocht. Kort daarop vertrok men weer en werd twee maal over Kimaan gecirkeld. Het was een aardig gezicht om de mensen in Kimaan te zien wuiven. Hierna koerste de Beaver richting Badé. Na ruim een half uur vliegen zag men het dorp liggen. Veel mensen stonden op de steiger. Weer werd een paar maal rond gecirkeld. Men zag onder andere op Badé-Lama een aantal mensen werken aan het vliegveld. In korte tijd is daar heel wat schoon gekapt. Helaas werd de boei in de rivier niet gevonden en moest toen door gevlogen worden naar Moeting. Wel werden er bij de Bian een paar dorpen gesignaleerd, maar Moeting werd niet gevonden. Toch werd er op de rivier een landing gemaakt. Ook deze lukte heel goed. Kort hierna werd weer opgestegen en nu ging het weer terug naar Merauke. Het was erg moeilijk om op de snel stromende Kali Maro de Beaver aan de boei te leggen en tevens nog benzine te laden. Toch lukte het door de kundigheid van de piloot.

. . . . EN BIJ PIRIMAPOEN

De volgende dag, 4 mei, was het eerste doel de bestuurspost bij Pirimapoen. Met de wind in de rug werd na ander half uur vliegen het doel bereikt. Het was een bijzonder verrassend gezicht, twee vliegtuigen te zien staan op het in aanleg zijnde vliegveld. Ook hier bleek de rivier geschikt te zijn om een landing uit te voeren. Het was voor de bewoners van Pirimapoen een hele gebeurtenis om hier, waar de verbindingen moeilijk liggen, ineens drie vliegtuigen rijk te zijn. De bestuurspost en het vliegveld werden bezocht. Het vliegveld is over een lengte van 400 meter bijna gereed. De bovenlaag is nog niet hard genoeg. Toch is deze al geschikt voor Cessna's. Dit waren namelijk de vliegtuigen die er al waren toen de Beaver aankwam. De Cessna's vertrokken weer via Kokonao naar Nabire.

. . . . EN BIJ KEPI

Om half twaalf ging het weer verder. Nu was Kepi het doel van de tocht. Op de Obaa werd weer een mooie landing uitgevoerd. De ontvangst in Kepi was bijzonder hartelijk. Vrijwel de hele gemeenschap was op de steiger aanwezig. Het was drie jaar geleden dat hier een Beaver geland was. Na gegeten en gedronken te hebben werd de reis weer voortgezet. Vanuit de lucht werd de aanleg van het vliegveld bekeken. Er wordt daar hard aan gewerkt en men is dan ook al een heel eind opgeschoten. Zeker al een driehonderd meter is gereed en met gras begroeid. Nu ging het weer richting Moeting. Deze keer werd Moeting gevonden, maar er was geen geschikte plaats om te landen. De landingsplaats van de vorige dag werd nu weer opgezocht. Als er in de toekomst verbinding per Beaver met Moeting komt, zal er van de landingsplaats een verbinding per boot met Moeting komen, om de passagiers te halen en te brengen. Om half vijf ging het weer

Eerste Nederlandse vrachtboot met kerk

Het m.s. „Rotte“ dat deze dagen zijn proeftocht maakte, is het eerste Nederlandse vrachtschip met een kerk aan boord. Tijdens de proefvaart is deze op plechtige wijze in gebruik genomen. De ceremonie geschiedde in volle zee en in tegenwoordigheid van vele genodigden, onder wie de koopvaardijpredikanten van de Gereformeerde en Hervormde kerk te Rotterdam en de hervormde predikant van de kerk van de aanvang was de kerkvlag gehesen, hetgeen reeds in de zeventiende eeuw het teken was dat er aan boord een kerkdienst gehouden werd.

Het eerste gedeelte van de dienst werd door P.G.A. Koevoets de havenpredikant, het tweede gedeelte was voor rekening van de koopvaardijpredikanten ds J.W. Schokking en ds K.S.G. W. Vos, N.H. predikant te Rotterdam.

De voor deze dienst speciaal samengestelde Liturgie vormden de opening van de kanselbijbel en de overdracht van doopvont, beker en broodschaal te gebruiken bij de avondmaalsviering, het hoogtepunt.

De kanselbijbel en kerkboekjes zijn geschenken door de Nederlandse Hervormde en de Gereformeerde kerk te Rotterdam, de altaarsteen en missalen door pastoor Koevoets.

De heer A. Vinke, initiatiefnemer van dit alles, schonk twee gebrandschilderde ramen, deze werden ontworpen en uitgevoerd door de Dordtse kunstenaar mevvr. A. Koene.

De „Rotte“ is gebouwd door de Houtwerk- en Hamburg Aktiengesellschaft voor de Rederij N.V. Houtvaart Vinke en Co. Rotterdam.

terug naar Merauke. Er werd heel hoog gevlogen, ongeveer tweeduizend meter. In de buurt van Merauke werd door de piloot gedemonstreerd wat er gaat gebeuren als de motor afslaat. In een keurige glijvlucht ging het toestel naar beneden. Even later werd de Beaver afgebeeld aan de boei op de Kali Maro.

Het was jammer dat zich op het aller laatste ogenblik een technische storing voor deed, waardoor de Beaver de volgende dag niet kon vertrekken.

Maar nimmer doet dit laatste aan het beoogde en bereikte doel niets af.

Het is voor heel Zuid Nieuw Guinea te hopen, dat binnenkort Merauke de thuishaven voor Beavers zal zijn.

Interview Kol. Eekhout

Zowel de Volkskrant als de Telegraaf hebben een verslag gepubliceerd van inerview met kolonel W.D.H. Eekhout die het bevel zal voeren over de strijdkrachten die binnenkort naar Nieuw Guinea worden gezonden.

Tegenover de Telegraaf verklaarde hij er zeker van te zijn, dat de „politieke rel“ omtrent de defensie-versterking wel spoedig zal verdwijnen. „Wij zullen druk moeten patrouilleren om infiltraties van Indonesische zijnde zoveel mogelijk tegen te gaan en dat in gebied dat uitermate onherbergzaam is en 11 maal zo groot als Nederland. Maar ik weet zeker dat de mannen van het van Heutz regiment dit nieuwe werk uitstekend zullen verrichten.

„S rijn tegen rebellen niet volgens plan“

De strijd tegen de rebellen op noord en midden Sumatra heeft gedurende de eerste drie maanden van dit jaar volgens de Indonesische legervoortvoeringsdiens niet die resultaten opgeleverd, zoals was verwacht.

Dit als gevolg van onvoldoende uitrusting en troepenversterking. Volgens over de Soenarjo werden 1210 opstandelingen gedood, 200 gewond en 438 gevangen genomen, terwijl 580 opstandelingen overliepen naar regeringsstroepen. Deze laatste verloren 160 man. Onder de burgerbevolking verloren 302 personen het leven.

Is de opleiding van het Papoea-Bataljon bij het Korps Mariniers in goede handen?

Een medewerker schrijft ons:

De verdediging van Nieuw Guinea is voor allen, die in dit deel van het Koninkrijk werken en leven een belangrijke zaak. Terwijl in Nederland slechts een kleine groep van verantwoordelijke personen werkelijk zorg heeft voor de oorlogsdreiging uit het Oosten, en de grote massa haar angst voorstrijd en ellende in haar onderbewustzijn heeft weggedrukt, is de dreiging van Indonesië voor praktisch allen hier een bron van zorg en ongerustheid. Zeer velen in Nieuw Guinea kennen de mentaliteit van de jonge vrijheidsstrijders van onze grote buurman en de waren hieraan de bitterste herinneringen. Brand, terreur en schoffering staan in hun vaandel geschreven; respect kennen zij slechts voor de sterkere, nimmer voor de zwakke en ongewapende.

Dat de Regering nu definitief besloten heeft tot de vorming van een Papoea strijdmacht, die in eerste aanleg enige honderden leden gaat tellen, heeft bij velen grote voldoening gewekt. Niet alleen dat de verdediging van Nieuw Guinea nu wordt versterkt met een strijdmacht, die wij reeds zolang ontberen, maar ook, omdat de nimmer aflatende agitatie, propaganda en intimidatie, die Indonesië op de Papoea's in Nieuw Guinea richt, niet beter kunnen worden bestreden, dan door de Papoea zelf tegen deze dreiging front te laten maken.

NIET ALLEEN MILITAIRE TECHNIEK

De schaarse berichten over de op te richten eenheid, vermelden bijzonderheden die tot speculatie aanleiding geven.

Het ligt in de bedoeling om de Papoea-militair na enige jaren dienst — gedurende welke tijd hem niet alleen de militaire techniek wordt bijgebracht maar ook onderricht wordt gegeven in tuinbouw, hygiëne e.d. — met groot verloop te zenden. De betaling bij het Papoea onderdeel wordt gericht op de salariering bij het Korps Algemene Politie. De opleiding wordt toevertrouwd aan het Korps Mariniers.

De beweegredenen voor deze maatregelen zijn niet moeilijk te vinden.

Door de diensttermijn tot enige jaren te beperken, veroudert de parafe kern niet, terwijl bovendien een mobilisabele macht wordt gevormd, die in tijden van spanning kan worden opgeroepen. Ongetwijfeld heeft de Regering hierbij ook het oog gericht op het tijdstip waarop Nieuw Guinea een soevereine Papoea-staat zal zijn, die voor eigen defensie verantwoordelijk is.

Door de betaling aan te passen aan de salariering bij de politie, vermijdt men dat personeel uit dit reeds onderbezette korps naar het leger afvloeit, terwijl bovendien de financiële lasten enigszins in overeenstemming zijn met de draagkracht van Nieuw Guinea.

CONSTRUCTIEVE KERN

Dat men de Papoea militair gedurende zijn diensttijd vakonderricht geeft is veel belangrijker dan men op het eerste gezicht zou denken.

Het gaat er niet alleen om, dat men de overgang naar de burgermaatschappij voorbereidt, veel belangrijker is, dat men er in zal slagen onder invloed van de militaire tucht en goed gerichte indoctrinatie, de militairen te vormen tot constructieve elementen, die in de burgermaatschappij voorbeeld zullen moeten geven in burgerzin en werklust, arbeidsdiscipline en saamhorigheid.

Het zal voor de Controleur I Schoorl geen eenvoudige taak zijn om deze opgave tot een goed einde te brengen, doch indien men in deze opzet slaagt, zal het voor het eerst sinds tien jaar zijn, dat het Gouvernement een grote groep Papoea's tot een opbouwende taak weet te bezielen.

Slaagt men er niet in en raken de met groot verloop gestuurde Papoea-militairen niet door hun nieuwe taak geboid, dan zullen wij geconfronteerd worden met een groep gedesillusioneerden, getraind in het gebruik van wapens. . . .

DE STRICT MILITAIRE TAAK.

Mogen de maatschappelijke factoren die bij de vorming van het Papoea Bataljon naar voren komen, belangrijk zijn het zal eerst na enkele jaren mogelijk zijn om deze in hun volle omvang te beoordelen.

De voorhands belangrijkste en meest actuele taak van het Papoea-bataljon ligt in zijn strict militaire functie.

De Overste v.d. Heuvel van het Korps Mariniers is met de vorming van het Papoea-bataljon als militaire macht belast, en wij komen er voor uit dat dit ons niet verheugt.

“Goed geleide Korps Mariniers zal er ongetwijfeld in slagen om de Papoea militairen tucht en korpsgeest bij te brengen maar wij maken ons bezorgd over de vraag of ‘t eindresultaat van de opleiding niet zal zijn, dat de verdediging van Nieuw Guinea zich verrijkt ziet met enige honderden “Papoea Mariniers”. In dat geval versterken we wel de bestaande machtsmiddelen, doch voorzien

niet in de huidige functionele leemte in ons verdedigings stelsel, die alleen kan worden opgevuld door van de grote natuurlijke terreinvaardigheid van de Papoea gebruik te maken.

VERKENNINGSEENHEID.

Wat de verdediging van Nieuw Guinea in eerste aanleg behoeft is een goed getrainde, beweeglijke verkenningseenheid, die in staat is om zich door het moeilijkste terrein over lange afstanden te verplaatsen.

Gezien de organisatie, opleiding en mentaliteit van het Korps Mariniers moet het betwijfeld worden of dit tot de vorming van zo'n eenheid in staat is. De detachementen Mariniers hier te lande dragen het stempel van het Amerikaanse Korps Mariniers en zijn in casu geëigend om met een overmatig gebruik van vuurkracht en materiaal, amphibische operaties uit te voeren en bruggenhoofden te vormen, waarna hun taak door andere eenheden wordt overgenomen. Ze treden op in gesloten formatie, met voortdurende luchtsteun en hulp van scheepsartillerie.

Als we daarbij nog in aanmerking nemen dat het merendeel der Mariniers in Nieuw Guinea bestaat uit zeer jonge dienstplichtigen, dan is het wel duidelijk, dat het Korps Mariniers niet geschikt is om in het oerwoud als verkenningseenheid te opereren op de wijze

zoals de KNIL Brigades dit voor de oorlog in Indië hebben gedaan.

Het is daarom bijzonder noodzakelijk dat onze toekomstige Papoea militairen gevormd worden tot een eenheid, die parrouillevaardigheid aan militaire organisatie paart. Slechts dan zal het mogelijk zijn, dat eventuele gewapende Indonesische eenheden, die op enkele tientallen kilometers van de woongebieden aan land worden gezet, door de Papoea verkenningseenheid voortdurend tot gevecht en ontplooiing worden gedwongen. Slechts hierdoor zal het mogelijk zijn, dat de detachementen Mariniers op hun bases voortdurend ingelicht blijven over sterkte, moreel en bewapening van de vijandelijke eenheden.

Indien uiteindelijk deze vijandelijke eenheden de periferie van 'n stedelijke centrum naderen, kunnen de Mariniers voorzien van alle benodigde inlichtingen zich opmaken voor het beslissende gevecht.

De te trekken conclusie is: het Papoea Bataljon wacht een speciale taak en behoeft derhalve een speciale opleiding, die niet door het Korps Mariniers hier te lande kan worden gegeven. Een oplossing is naar onze mening mogelijk, door een beroep te doen op de vele zeer bekwame en ervaren KNIL officieren en onderofficieren, die in Nederland bij de Kon. Landmacht dienen.

De eerste drukkerij op N.G. stond bij Manokwari

Ten Zuiden van Manokwari ligt aan een vrij kleine baai het dorp Andai. Dit is een merkwaardig dorp. Eens was het een vluchtelingendorp, verder deed het dienst als een soort verbanningsoord, en huisden er Heden die tets op hun kerfstok hadden. Een tijdlang gold het als het meest onveilige dorp van de Noordkust en niet ten onrechte.

AARDAPPELEN

Maar het was ook de poort naar het binnenland en daarom ging zending W.H. Woelders er in het jaar 1868 wonen. Hij zocht en vond contact met de Arfakkers van de naar hen genoemde berg en dit had weer tot gevolg dat door Woelders ingevoerde aardappelen meegenomen werden naar de bergen, waar ze tot op vandaag nog te vinden zijn. Wie de kruimige goed smakende aardappelen van de Anggimeren eet, mag wel eens denken aan de tijd dat de bergbevolking de eerste aardappelen meenam van Andai. Onder aan de “noken”-draagtas, waarin deze kostbare knollen werden vervoerd hing af en toe een mensenhoofd, dat de dragers en pasant ook maar hadden meegenomen uit de kunstgebieden. Soms moesten ze het van een levende bemachtigen, maar ze ontzagen zich ook niet verse graven te openen ten einde een kostbare kop machtig te worden.

Toen zending Woelders in 1879 met verlof in Nederland was, trok hij het land door om overal belangstelling te wekken voor Nieuw Guinea. Zo was hij ook eens in Dedemsvaart. Hij had daar blijkbaar met veel vuur gesproken over de behoeften van de mensen van Nieuw Guinea, over de mogelijkheden om de jeugd te onderwijzen en de noodzaak bepleit om over een drukpers te kunnen beschikken.

DOOPFEEST

Er zijn helaas wel meer noodzakelijke aangelegenheden bepleit, die evenwel met een platonisch stilzwijgen worden aangehoord en hooguit de belangstelling genieten van de hoorders zolang de stem daar klinkt.

Dit geval van de drukpers kreeg echter plotseling een hoopvol perspectief. Op 'n zondag werd er namelijk een kind gedoopt en zending Woelders werd uitgenodigd het doopfeest mee te maken.

Zulk een interessante gast kwam je niet elke dag tegen, hij zou allicht het gezelschap vergasten op enkele spannen de verhalen of iets van dien aard. Zending Woelders evenwel was een vasthoudend man. Misschien deed het feit dat hij van Friese afkomst was ook een duit in het zakje, maar hoe dan ook, hij nam de gelegenheid te baat om de gasten nog eens iets te vertellen over zijn Andai bevolking. Weer bracht hij die

drukpers ter sprake en . . . toen kwam de heer des huizes op het idee om onder de gasten een inzameling te houden. Ze moesten daar toen flink in de buidel getast hebben, want het geld voor een drukkerij werd bij elkaar gebracht en ter ere van 't pas gedoopte dochtertje dat Johanna heette werd 't drukpersje de “Johanna Zending Pers” genoemd. Welke adviseur het comité heeft gehad weten we niet, maar later bleek dat het apparaat wel volledig was, maar dat men had verzuimd er de nodige materialen bij te leveren. Waar dat toe leidde laten we later in een verslag van Woelders.

Begin 1881 arriveerde hij weer op Andai en hij moet al vrij spoedig zijn Drukpers hebben opgezet, want niet Lang daarna verscheen het eerste boekje: een liederenbundel.

VRIJGEKOCHE SLAAF

Een Papoease jongen van 11 jaar hielp hem bij het letterzetten. Deze knaap schijnt bijzondere aanleg gehad te hebben, want in 1887 heeft hij geheel alleen een bundel feestliederen gezet en de feestgangers bij het 25 jarige jubileum van de zending Van Hasselt waren unaniem van mening, dat het er netjes uitzag.

Hoe het tot stand kwam lezen we in een oud rapport, dat luidt als volgt: Verslag over het jaar 1886. “In het verslagjaar heeft de drukpers niet stilgestaan. Behalve het kleine werk, waartoe kan worden gerekend 'n boekje met Noemfoorse liederen zijn er ook 170 gezangboekjes van 12 vel ieder gedrukt. Het drukken gaat me beter af dan het inbinden. Ik moest, daar ik dit nooit gezien had eerst een boek losmaken om te zien hoe het in elkaar zat. In “Het Boek der Uitvindingen” dat ik er op nasloeg stond een lijst van de benodigdheden voor het inbinden van boeken, maar het blijkt me nu dat het me aan die middelen ontbreekt.

Bij gebrek aan bordpapier carton heb ben we maar oude kranten gebruikt en in plaats van goede lijm, hebben we ze met sagopap aan elkaar geplakt. Zoals ze zijn worden ze op de zendingsposten gebruikt. Een vrijgekochte Papoease jongen helpt me trouw bij het zetten en uitnemen van de letters. Ik wil proberen hem ook het drukken te leren.” zover is het evenwel niet gekomen. Reeds het volgende jaar staat er in het ver-

GLAS: “De Hollandia'se huisvrouwen voelen zich gefleest door de prijzen”

FLES: “Maar alle huisvaders prijzen het AMSTEL-flesje”

slag: De letterzetter is door zijn familie helaas naar huis gehaald. Zij wilden niet langer dat de jona als een slaaf zou moeten werken. Jammer want hij begon het al aardig te leren.”

Uit datzelfde verslag blijkt evenwel, dat Woelders meer dan een helper aan het opleiden was.

NOEMFOORS.

Zeker het was geen “stroom” die van de Johanna Zendingpers kwam, maar een stroompje toch wel. Ziehier enkele grepen uit de lijst van uitgaven: Drie liederenbundels, de boeken van Samuel en Richteren uit het Oude Testament, verschillende schoolboekjes voor het lezen en rekenen op de dorpscholen.

Al deze uitgaven waren in de Noemfoorse taal.

In het jaar 1892 werden twee scholen gesubsidieerd en het aantal scholen, dat aan de in het vroegere Ned. Indië gestelde eisen moest voldoen nam daarna steeds toe. Toen ook werden maleise leerboekjes vernicht gesteld en aangezien men die uit Batavia kon betrekken bleek het niet meer nodig zelf deze boekjes te drukken.

De Johanna zendingpers te Andai verloor toen ook aan betekenis. Ook bleek dat men goedkoper in Nederland boekjes kon laten drukken in de landstalen. Bij Kemink en Zn. in Utrecht werden verschillende Noemfoorse boekjes gedrukt.

In de archieven vinden wij de Johanna Pers vermeld tot het jaar 1906, toen werd Andai vacant en dat betekende waarschijnlijk tevens het einde van de eerste drukkerij op Nieuw Guinea. Ze heeft dus precies 25 jaar bestaan!

Woelders was reeds in 1892 overleden op Andai. Hij werd opgevolgd door Metz die de drukkerij overnam en zelf in 1900 een liederenbundel verzorgde die 164 pagina's telde.

ONRUST

De Arfakkers verzetten zich tegen het Gouvernement en een tijdlang was Andai het toneel van grote onrust en zelfs gevechten. In een van zijn verslagen vertelt zending Metz daar iets van. De kunstbevolking nam “dapper” deel aan de pacificatie van het binnenland achter Andai. Wanneer de politiemacht verzetlieden, die aan de kust ge moord hadden achtervolgde trokken zij mee en wanneer er slachtoffers vielen namen zij en passant de koppen mee. Hiermee getooid verschenen ze aan de kust en bivakkeerden in Andai. Bij een van die gelegenheden herkende zending Metz de koppen van twee mannen die hem regelmatig groenten en vruchten verkochten. Toen de politie verder trok naar Manokwari bleven de Andaiers achter in vrees en beven voor de weerwraak die zeker zou volgen.

Dat de vingers van de letterzetter wat beverig werden valt niet te verwonderen. Hun oren waren gespits op elk verdacht geluid.

Woelders schreef ergens, wanneer hij de bedoeling van de drukpers wil uitleggen: Ik beschouw mijn drukpersje als een der steenen, in de diepte neergelaten, waarop straks de brug zal worden opgetrokken.”

Dertien jaren na zijn overlijden zullen de letterzetter wel eens gezocht hebben over de enorme diepte, die toen welhaast onpeilbaar scheen.

F.C.K.

Windstille vertraagt reis van „September Song”

Zoals velen zullen hebben opgemerkt is het jacht van het Amerikaanse echtpaar Lee na enkele weken weer in de haven van Hollandia teruggekeerd. De reden hiervan was gebrek aan wind. In twee weken tijds had het jacht niet meer dan 120 mijl kunnen afleggen en dat was te weinig naar de zin van de

Vervolg op pag. 4

Pacificatie ondervindt in Austr. N.G. zelfde problemen als hier

In het begin van dit jaar is door de Assistant District Officer J. Jordan in Australisch Nieuw Guinea een nieuwe bestuurspost gevestigd in de Nembi-vallei, ten westen van Mendi, de hoofdplaats van het district Southern Highlands. In een verslag dat in Port Moresby werd uitgebracht over de gang van zaken, komt duidelijk tot uiting hoe zeer de problemen der pacificatie in Australisch Nieuw Guinea overeenkomen met die in ons deel van het eiland, bijv. met die in de Baliem.

Mr. Jordan beschrijft hoe dit nog niet bestaande gebied bewoond werd door stammen en groepen, die gewend waren om onderlinge conflicten door middel van oorlog op te lossen. De eerste stap bij de pacificatie van het betreffende gebied was de vestiging van de bestuurspost zonder meer, om daar de voorwaarden te scheppen voor een geleidelijk dieper ingrijpen in het leven van de betreffende bevolking.

In het gebied dat voor vestiging van de bestuurspost werd uitgekozen, bleken vele autochtonen bereid om het terrein bouwvrij te maken en om de tijdelijke gebouwen voor de bestuursambtenaar op te richten. Maar van tijd tot tijd vertrokken groepen werkers naar de kampong, waarbij ze als reden opgaven dat ze nodig waren in een conflict dat was uitgebroken met een naburige groep.

Naarmate het werk aan het vliegveldje en de gebouwen vorderde, kon de heer Jordan zich veroorloven om in de vallei te gaan patrouilleren en zo gebeurde het dat hij en zijn elf autochtonen no lita-agenten midden in een veldslag verzeild raakten waarbij enkele honderden personen betrokken waren.

Geen van beide partijen toonde zich vijandig jegens de bestuurspatrouille en enkele der strijders nodigden de bestuursambtenaar uit om in hun dorpen te komen overnachten.

Mr. Jordan bericht dat hij afzag van interventie totdat hij de bedoeling van het Bestuur aan de partijen had duidelijk gemaakt.

Deze bedoeling was om een eind aan onderlinge gevechten te maken en niet om partij te kiezen voor een van beide groepen. Hij voorkwam hiermee dat hij zich de wrevol van alle betrokkenen op de hals haalde. Het aantal slachtoffers van het gevecht kon beperkt blijven tot vier gewonden.

In zijn beschrijving van de "veldslag" zegt mr. Jordan dat de twee partijen de Injip en de Soa, tegenover elkaar stonden opgesteld; de Injip beschermd door een greep bomen en de Soa beschermd door hun manshooge schilden. Toen bleek dat de krijgslieden zich tegen de Soa keerden, waagde een van de voorvechters van de Soa zich in het voorterrein, zich verschuwend achter zijn schild. Door zijn verrekijker zag de heer Jordan hoe de Soa krijger zijn hoog spande en hoe de pijl te midden van de Injip krijgers terecht kwam. Aan het gehuil dat uit deze greep opsteeg kon hij concluderen dat er een man ernstig gewond was. Hiermee was het gevecht over zijn hoogtepunt heen.

Na een zestien dagen durende triomftocht door Canada, de Verenigde Staten en het Caraïbische gebied is generaal De Gaulle vorige week in Parijs teruggekeerd. Eenstemmig is men in Parijs van oordeel dat in deze eeuw nog geen Frans staatshoofd met zoveel eerbewijs en respect in Londen, Ottawa en Washington is ontvangen en dat zulks ongetwijfeld heeft bijgedragen tot het internationale prestige van Frankrijk.

Binnenlandse moeilijkheden voor de Gaulle

Bij zijn terugkomst in Frankrijk vond de Grote Charles in zijn eigen land echter een toestand, die men slechts met de naam algemene malaise kan aanduiden.

De eigenlijke oorzaak voor deze malaise is natuurlijk het voortduren van de oorlog in Algerije. Reeds de eerste dag na zijn terugkomst werd de president geconfronteerd met een ernstige gebeurtenis: de moordaanslag op de lichtdag in een drukke Parijse straat op Abdessalem, een pro Franse Algerijner, en een bekend tennisspeler, die door zes kogels werd gewond, terwijl

de hem volgende politieagent werd gedood. Door de bekentenis van de dader die in opdracht van de Algerijnse rebel lenorganisatie handelde, werd onmiddellijk duidelijk dat deze aanslag bedoeld was als een waarschuwing aan alle Algerijnen die zouden willen deelnemen aan de provinciale verkiezingen in Algerije. Trouwens de FLN in Tunis liet ook al weten, dat iedere Algerijnse con-

Als een merkwaardig detail bericht Mr. Jordan dat de man die zich in het voorterrein waagde en op bijna klassieke manier het gevecht besliste, toch iets zeer moderns aan zich had, nl. een bierblik om zijn rechter pols. Door ruilhandel was dit waarschijnlijk van de kust in dit bergland terecht gekomen. Zo ziet men: de cultuurgroederen gaan de cultuurdragers vooruit.

Toen het gevecht was afgelopen bracht de heer Jordan een vriendschapelijk contact met de bevolking tot stand en beval hen om voortaan geschillen langs vreedzame weg te beslechten. Het bestuur zou daarbij gaarne zijn be middeling verlenen.

Hoeveel momenteel geen gevechten meer worden gemeld, spreekt de heer Jordan toch de verwachting uit, dat zich van tijd tot tijd nog onderlinge gevechten zullen voordoen. We merken hierbij op dat de ervaringen in de Baliem deze verwachting rechtvaardigen.

didaat voor die verkiezingen als verrader zou worden beschouwd.

Nu zou men nog wel kunnen redeneren dat Abdessalem, die zich voor De Gaulle's zelfbeschikkingspolitiek, maar ook voor de verfransing van Algerije had uitgesproken een provocerend doelwit was. Echter heeft nu ook een gematigde Algerijn, Amrouche, die de republiek geniet van een liberaal te zijn, in een brief aan het dablend Le Monde zich duidelijk tegen die verkiezingen uitgesproken.

Onder deze omstandigheden dreigt de nieuwe uitdrukking van de Algerijnse volkswil een mislukking te worden. Dit vooral door het uitblijven van gematigde liberale kandidaten die zich nog steeds in reserve houden.

In regeringskringen had men gehoopt dat de Gaulle nog deze week een grote rede zou houden over de Algerijnse Vervolg op pag. 4

KRI-PIK EN KRU-PUK KRANT

ONS VERVOLGVERHAAL

Gevaarlijk spel.

Korte inhoud:

De familie Verbrug, met Peter, Tom en Spriet gaan emigreren naar Nieuw Zeeland. Ze ontdekken, dat hun oom Karel in Nieuw Zeeland is overleden. Hij was van plan zijn daar verdiende kapitaal mee te geven aan een vriend de manke Rooie, die het naar zijn ouders zou brengen.

Ze krijgen een huis in Wellington, waar ook hun vriend Erik woont.

Mr J. Winslag was al begonnen. Hij zwaaide heftig met zijn handen, dook soms diep in het spreekgestoelte om er later met een groots gebaar weer uit te komen. Zijn grijze kuif wapperde enthousiast mee. Hij wist zijn hoorders wel te boeien. Tom en zelfs Erik konden er niet veel van verstaan. Na het applaus drongen de mensen om hem heen. Geen schijn van kans. "Laten we maar naar huis gaan" zei Tom en daar schoven de jongens weer naar buiten moe en teleurgesteld.

Kijk. Daar stond een mooie zwarte Cadillac. Dat kon best de wagen van het parlementslid in spé zijn. Iemand kwam aangelopen, deed de deur van de auto open en haalde er blijkbaar wat uit. Opeens schoot Erik naar voren en vroeg beleefd: "Meneer, is dit de auto van Mr Wingsleg?" De man knikte vluchtig en wilde doorlopen, maar Erik ging op radde toon verder: "Komt Uzelf ook uit de omgeving van Fraser-town. Nu keek de man verbaasd naar de twee jongens en bleef staan: "Ja, . . . eh . . . hoezo?" "Wij wilden graag wat meer van Mr Wingsleg weten, wat hij vroeger deed en zo . . ." Erik was opeens vergeten wat hij nu eigenlijk vragen wilde. "Nu jongeman, dat kun je morgen wel in de krant lezen. Toen schoot Tom opeens naar voren. "Wonen daar ook nogal wat immigranten, Hollanders en zo . . . ? De man keek hem even aandachtig aan, haalde zijn wenkbrauwen en zijn schouders op en antwoordde: "O ja, zeer zeker, maar kom ik moet gaan, Mr Wingsleg wacht op mij Bye"

Wordt vervolgd

Julie hebben natuurlijk allemaal wel eens van een mode-show gehoord. Misschien hebben een paar meisjes onder jullie er wel eens in mee gelopen. Lees nu eens wat een van onze stadgenootjes te vertellen heeft:

Er was eens . . . een meisje, die

bedacht om een poppenmodeshow te houden. En dat gebeurde, in de Paasvacantie. Op donderdag hebben we toen Mode-show gehouden. Er waren wel Tien deelnemers. We hadden: Nachtkleding — strandkleding — schoolkleding middagkleding [net — en speelkleding] en feestkleding.

Voor elke afdeling was er een klein prijsje.

Er was een heel leuk strandpakje, dat bestond uit: Een badpakje, daar overheen een rokje, en daar nog overheen een badjasje. Het was erg leuk. Er was met middag [speel] kleding een soort jurkje met van de zelfde stof er een broekje aangehaaid.

Er was ook een speelpakje, helemaal van plastic.

Dit is geen sprookje maar echt waar

Hoe vinden jullie dat? Enig hè? En we weten nog te vertellen dat alle kleertjes door de Poppen-moeders zelf zijn gemaakt. Knap hoor.

DIT IS VAN MIJ

Ons adres is: Nieuw Guinea Koerier, Oranjelaan Hollandia.

—Weet je dat een veelvraat niet alleen een mens is die vreselijk gulzig is en veel eet, maar tevens een dier, van een meter lang met lang zwart-bruin haar, dat in Noord Amerika leeft zich voedt met muizen en ook nooit genoeg schijnt te hebben.

Weet je dat er honden en zwijnen zijn, die speciaal worden afgericht om naar truffels te zoeken. Natuurlijk niet naar onze lekkere chocolade truffels, maar naar een bepaald soort zwammen van die naam, die vooral in Frankrijk als een lekkernij beschouwd worden.

Weet je dat er een IJzeren Poort is, die niet van ijzer is. Enkele bergpassen in Zuid-Oost Europa worden zo genoemd.

Deze juffrouw uit de oude tijd werd door haar beau ten dans geleid. Zij had een wijde crinoline

en ze heette Rosa Leontine. Ze had haar haar op zolder. Dat vinden wij nu kolder. Haar jurk was ros met bloemetjes. Maar de stroken waren groenotjes. Hij droeg z'n vest heel elegant. En vond zichzelf zo eclatant. Zijn fraai jabot was wit van kleur. Hij rook zeer sterk naar Frans odeur. Ze dansen heel de avond door. De quadrille na en de polka voor. Daarna nog even een menuet. Zij bespeelde ook nog het spinet. De chaperonne zei te middernacht: "Nu heb ik lang genoeg gewacht. 'k Verzoek U vriendelijk, meneer, U zoudt mij nu verplichten zeer. Zo ge riep een vigilante. En haalde mijn bouffante. Ik groet U zeer, monsieur Bernard. Je vous remercie, au revoir."

HET VERVOLGVERHAAL VOOR DE KLEINTJES.

HET ARABIERTJE

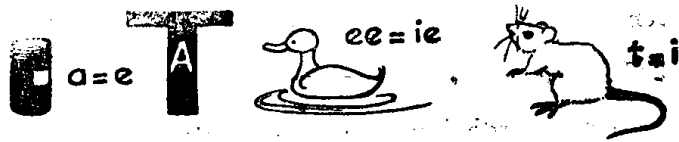
Zacht en geruisloos zette de stoet zich in beweging. Maar Aleppo hield zijn geveer gereed, vast besloten om te schieten als de wacht hen mocht ontdekken.

Eindelijk bereikten zij de dase en Aleppo bracht het meisje bij de oude kamelen. Ze moest tegen de harige ruggen gaan zitten voor de warmte en alles vertellen.

"Ik heet Salmira" zei het meisje met haar mooie zangerige stem en ik was op weg met mijn vader van Alexandrië naar Damascus, waar wij wonen. We reden met een kleine karavaan, maar werden onderweg overvallen door Bedouinen, die mijn vader dood of gewond hebben achtergelaten en al onze tapijten en kostbaarheden hebben meegenomen.

PUZZLEHOEK

- 1 Wie gaat af, als jij op moet?
- 2 Wat is het verschil tussen een kraai en een bus VIM?
- 3 Waarom gaan de kindertjes naar bed?
- 4 Welk woord wordt altijd verkeerd geschreven?
- 5 Welke bakker eet zijn eigen gebak nooit op?
- 6 Wat eet dag en nacht oud ijzer?

De oplossing van deze rebus houdt verband met het Oranjehuis. Doe je best, want het is niet gemakkelijk

"Oh, als ze ons hier toch vinden." Wees maar niet bang zei Aleppo flink. Ik blijf vannacht waken. "Hij haalde een warme deken die hij het meisje omsloeg en bleef op zijn geweer geleund de verte inturen.

Het was al diep in de nacht geworden. Miljoenen sterren fonkerden, aan de nachtelijke hemel. En nog altijd brandde daar in de verte het vuur van de wilde Bedouinenslam.

Maar tegen de ochtend stak er een harde wind op die 't zand in lange vlaggen over de woestijn deed vliegen. Aleppo hield niet van deze woestijnwind, die soms dagenlang kon aanhouden en alles bedekte met een dikke laag fijn zand. Maar nu was hij er blij om want daar door waren hun voetstappen uitgewist, die anders regelrecht naar de oase geleid zouden hebben.

Toen de zon opkwam werd de hele kolonie wakker en Aleppo haaste zich het ontbijt klaar te maken, dat bestond uit dadels, vijgen en kamelenmelk maar Salmira vond alles lekker, lachte en liep vrolijk en blij rond. Ze wilde ook alles van Aleppo weten en hoe hij hier zo alleen in deze uithoek gekomen was.

Aleppo vertelde alles en nu er een menselijk wezen luisterde naar zijn lot gevallen, kreeg hij een ontzettend verlangen om ook weg te trekken en zijn huis op te zoeken.

Wordt vervolgd

OPLOSSING REBUS
JE MAINTEINDRA
6 Roest
5 De pottenbakker, de stembakker
4 Verkeerd
3 Omdat het bed niet naar de kinder
2 Een kraai kraakt en kan niet schuimen.
1 De wekker
OPLOSSING:

Tegen inlevering van 75 wikkels Faam snoep-; pepermunt-; en drop rollen bij de N.V. Pacific Import Mij één prachtige Volkeren Atlas cadeau.

06.30 uur Na de douche; 07.00 uur Och-
tendgymnastiek; 07.10 uur Na de douche
[vervolg] 07.30 uur Sluiting; 10.00 t.m.
11.00 uur Muziek in de ochtend 20.00
uur Nieuws- en weerbericht; 20.14 uur
Sportpraatje door Herman Walhain 20.
20 uur Opera programma; 20.50 uur
Hemma Zacharias en zijn Strijkers 21.
00 uur Wat de pers ervan zegt; 21.10
uur Sancte marse van de pijpers
van majoor Reid; 21.20 uur Dit maakt
Nederland [Slot] Programma over de
electronische en electrotechnische indus-
trie [Aan dit programma is een prijs-
vraag verbonden] 21.50 uur Eanmu-
ziek door het orkest van Francis Bay;
22.10 uur Gordon Mac Rae zingt liedjes
uit de film "The best things in life are
free" 22.22 uur Stanley Black en zijn
orkest; 22.47 uur Zang door de James
Bros en Honey Twine; 23.00 uur Slui-
ting.

DINSdag 17 MEI 1960

06.30 uur Na de douche; 06.59 uur Cos-
mopolitan orkest olv. J. Cleber 07.30
uur Sluiting 10.00 uur t.m. 11.00 uur
Muziek in de ochtend; 20.00 uur Nieuws
weerbericht; 20.15 uur Muziek op ver-
zoek; 21.00 uur Buitent. Weekoverzicht
21.10 uur Jonah Jones Kwartet; 21.25
uur Dansorkest Klaas van Beek met
zangsolisten; 21.55 uur Fritz Schulz
Reichel piano met rh. begl.; 22.10 uur Night
stop in Tahiti met the Zizou Bar Trio
en the Tolls, zang; 22.30 uur Swing it
easy met Terry Gibbs en zijn orkest en
Sarah Vaughan Trio; 23.00 uur Sluiting

WOENSDAG 18 MEI 1960

06.30 uur Na de douche; 07.00 uur Och-
tendmuziek; 07.10 uur Na de douche
[vervolg] 07.30 uur Sluiting; 10.00 uur
t.m. 11.00 uur Muziek in de ochtend 20.
00 uur Nieuws en weerbericht 20.15 uur
Neal Hefti en zijn orkest; 20.30 uur
Hoorspel Springtime; 21.14 uur Louis
Prima en Keely Smith zang Sam Bu-
tera, saxofoon. Liedjes uit de film Hey
Boy Hey Girl; 21.30 uur De Zaaiers
olv. Jos Cleber; 22.04 uur Juan Ferrano
en Thom Kelling in een Zuid Ameri-
kaans programma; 22.25 uur Django
Reinhardt en zijn ensemble; 22.40 uur
Morton Gould en zijn orkest 23.00 Slui-
ting

DONDERDAG 19 MEI 1960

06.30 uur Na de douche; De Golfbre-
kers 07.09 uur Ensemble olv. W. Dek-
ker 07.30 uur Sluiting 10.00 uur t.m.
11.00 uur Muziek in de ochtend [w.o.
Rong Expresse] 20.00 uur Nieuw en
weerbericht 20.15 uur Donderdagavond
concert 21.07 uur Gesproken woord
21.35 uur Gram. muziek [Kreisler Melo-
diën] 21.45 uur Protest. Avondoverden-
king 22.00 uur Jan Corduener en zijn
ballroomorkest 22.25 uur The Everly
Brothers. zang 22.40 uur Jack Teagar-
den en zijn orkest 23.00 uur Sluiting.

politiek teneinde de verkiezingen te red-
den. Doch de Franse president heeft
nu besloten om pas op 29 mei te spreken
en dan nog wel hoofdzakelijk over de
internationale politiek.

Volgens sommigen wil hij, door de pro-
vinciale verkiezingen in Algerije op een
mislukking te laten uitlopen, de Franse
publieke opinie nog eens bewijzen, dat
het zo niet gaat, en wil hij daarmee
de groepering die staat voor een 100%
Frans Algerije in en buiten het parlem-
ent een politieke nederlaag toebrengen

Vervolg van pag. 2

heer Lee. Hij besloot terug te keren en
de zelfde afstand legde hij in omgekeer-
de richting af in 4 dagen; niet dank zij
de wind, maar dank zij de zeevromin-
gen.

Het wachten is nu op het plaatsen van
een nieuwe motor in het jacht, dat zo-
als bekend, de schonc naam draagt van
"September Song". Waarschijnlijk zal
de Firma Geveke zich hiermee belasten.
Mocht het niet lukken om in Hollandia
de gewenste motor te bemachtigen, dan
is het plan om zeilend naar Madang in
Australisch Nieuw Guinea te gaan, waar
wel een geschikte motor aanwezig is.

Het echtpaar Lee blijft bij zijn voornem-
en om naar Australië te gaan, waar de
dochter van Mevrouw Lee stewardess
is. Reisplassen voor na het bezoek aan
Australië zijn bijna te ingewikkeld om
ze U te vertellen, maar in het schema
zijn o.a. de volgende plaatsen opgeno-
men: Fidji, Honolulu, San Francisco,
Panama, Florida, Bermuda, Engeland,
Nederland, Spanje, Suez, Singapore,
Honolulu.

We vroegen aan de heer Lee wat zijn
woonplaats was. Hij dacht even na, wei-
felde tussen Florida, Texas en Alaska
en besloot toen dat het Florida moest
zijn. Het is dan ook wel heel moeilijk
om op een dergelijke vraag antwoord
te geven, als je, zoals het echtpaar Lee
het leven aan boord niet als een uit-
stapje beschouwt, maar als een levens-
wijs. Hun reis begon reeds in december
1958.

Atoomenergie in de land-
bouw. Nicotinoelose
tabak gekweekt

Tot op heden heeft de wereld meer ver-
nemen over de vernietigende werking
van atoomenergie, dan van de vredele-
vende toepassing van deze nieuwe ener-
gievorm.

Uit experimenten die onder aus-
picien van de Amerikaanse Atomic
Energy Commission zijn uitgevoerd mag
men echter concluderen, dat met name
land- en tuinbouw in de toekomst aan-
zienlijk door de toegestapte atoom-
weten schap zullen worden beïnvloed.

Een van de voorbeelden is het onder-
zoek naar de vorming van verschillende
stoffen tijdens de groei van de plan-
ten, in het bijzonder van de zogenaam-
de Alkaloiden, die de grondslag vor-
men van enkele van de krachtigste nar-
cotica.

Volgens een verslag van de Atomic
Energy Commission heeft men bijv. door
middel van radioactieve isotopen als in-
dicators, kunnen vaststellen, dat de ni-
cotine van de tabaksplant geheel in de
wortels wordt geproduceerd, en van
daar geleidelijk over de stengels en de
bladeren van de plant wordt verspreid.

Nu is het bekend, dat de tabaksplant
ook heel goed groeit op de wortels van
de tomaatplant die geen nicotine pro-
duceren en het ligt voor de hand, dat
men heeft getracht om nicotinoelose ta-
bak te produceren, door de tabaksplant
te laten op de wortels van een tomaat-
plant. Dit is gelukt. De kosten van deze
productiewijze zijn echter zo hoog, dat
er van productie voor de verkoop nog
geen sprake kan zijn.

De onderzoekers van de Atomic Ener-
gy Commission hebben zich bezig ge-
houden met de alkaloiden in het alge-
meen. Deze hebben, voor zover bekend
geen eigen functie in de planten zelf,
maar vele zijn fysiologisch uitermate
effectief als kalmeringsmiddel. De nar-
cotica variëren van zachte stimulanten
zoals cafeïne tot zulke gecompliceerde
stoffen als kinine en morfine. Schel-
kundig is nicotine een van de eenvou-
digste.

Daar de meeste narcotica, aldus het
verslag, al uitermate actief zijn bij zeer
lage doseringen, was het tot voor kort
practisch onmogelijk om precies na te
gaan, op welke wijze zij hun invloed
uitoefenden. Maar nu worden deze stof-
fen gedurende de groei van de plant
al verbonden met radioactieve koolstof
zodat men hun gedragingen van het
begin tot het eind kan registreren. Deze
proeven worden gedaan in een nieuw
soort "boerderij", die in Amerika iso-
topen-boerderijen worden genoemd.

Filmprogramma

ORIENT THEATER vertoont een ge-
wijzigd programma in plaats van "A
YANK IN KOREA" een film van Hong
Lian Filmbedrijf:

"TO HELL AND BACK"

met Audie Murphy
In cinemascope en kleuren
Een beroemde film die U beslist van
naam kent. Commentaar overbodig.
Holl-Binnen heden 14/5: "ACT OF
LOVE" met Kirk Douglas
Sent heden 14/5: "WILD IS THE
WIND" met Anna Magnani
Matinee: Zondag 15/5
CAPTAIN KIDD AND THE SLAVE
GIRL
Aanvang 10.15 uur. Entree f 1,- p.p.

REX THEATER vertoont heden 14/5 en
zondag 15/5 de Super Western film in
cinemascope en Color:

THE TRUE STORY OF JESSE JAMES
met als sterren: Robert Wagner, Jeffry
Hunter en Hope Lang
Jesse James de legendarische figuur van
het Wilde Westen. Een film vol onver-
schrokken moed.
Mist deze film zeer zeker niet
JESSE JAMES heden in REX Theater
Leefijd 14 jaar

"DE KROONDUIF" maakt haar clien-
tele erop attent dat vrachtzendingen
voor Merauke des Maandags voor 10.00
uur op haar kantoor in de haven moe-
ten worden aangeleverd, indien men de
garantie wil hebben dat de zendingen
tijdig het vliegveld bereiken voor door-
zending.

"WINKEL JOAN"

Houdt nog steeds uitverkoop.
Kortingen 20 % tot 30 %

No.1472

LUCHTPOSTSLUITINGEN IN DE
KOMENDE WEEK

Maandag: Merauke — Tanahmerah —
Biak — [extra 06.30]
Dinsdag: Genjem
Woensdag: Biak — Manokwari — Wa-
mena — Lae — Sydney
Vrijdag: Biak — Manokwari — Sorong
— Amsterdam Cs — Djakarta.
Zaterdag: Biak — Manokwari — So-
rong — Fakfak — Amsterdam Cs.
Voor nadere inlichtingen telf. Hla. 114

Groentjes

Garard platenwisselaar met klassieke
platen en Grundig radio te koop. S.A.
ABAS, Ifar.

No.1470

Ter overname gevraagd: Volkswagen
Pick-Up in zeer goede staat. Aanbie-
dingen aan Bouwbedrijf "De Meepoor"
Hollandia.

No.1475

Aangeboden: 1 ijskast Electrolux, in-
houd 45 liter, 1 kinderbed met schuim
rubber matras. T. v. Weelie, Dok IX
Telf. 139

No.1474

Langste schip ter
wereld

In Saint Nazaire is het 55.000 ton me-
tende passagiersschip "France" te water
gelaten. Het is met 315½ meter het lang-
ste schip ter wereld. Mevrouw De
Gaulle doopte de France met een reuze
fles champagne van 6 liter inhoud.

Over twee jaar komt het schip in de
vaart.

Willem Barendsz weer
thuis

De Walvisvaarder Willem Barendsz
is Rotterdam binnen gevaren en in de
Waalhaven voor anker gegaan.

De Walvisvaarder was op 7 november
verleden jaar naar het zuidpoolgebied
vertrokken.

Radioprogramma

ZONDAG 15 MEI 1960

09.00 uur Programma overzicht 09.30
uur R.K. Studiadiens; 09.20 uur Zondag
ochtendklanken; George Shearing Kwin-
tet en de zangeres Doris Day; 10.00 uur
Russische liederen door de bas Boris
Nemiroff; 10.15 uur Edouardo Lucchina
en zijn orkest; 10.30 uur Nieuw op 45
toeren; 11.15 uur Symphonie no. 6 in
C. gr. t. [Schuber.] Londense Symphonie
orkest olv. Josef Krips; 11.43 uur Humor
in de film, door Berlina; 11.54 uur Ron
Goodwin en zijn orkest; 12.00 uur Fran-
co en zijn G. 5; 12.20 uur Paulus en
Joris het vispaard deel 4; een verhaal
van en door Jean Dubieu; 12.30 uur Sid-
ney Bechet en zijn Noble Sissle's Swing-
sters; 12.40 uur Duitse Schlagers; 13.00
uur Nieuws; 13.10 uur Het Kingston
Trio; 13.30 uur Edgar Sampson en zijn
band; 13.40 uur Nat King Cole, piano
met rh. begl. 14.00 uur Sluiting.
13.30 uur Programma overzicht; 18.33
uur Protest, Studiadiens door Ds Schale
kamp Vlootpredikant te Biak; 19.00 uur
Mantovani en zijn orkest; 19.20 uur
Hollywood Sound Stage Koor; 19.35 uur
Harry Herman en zijn orkest; 20.00
uur Herhaling Nieuws weerbericht 20.15
uur De vrolijke Mijnwerkers 20.30 uur
De Nederlandse Kroniek 20.45 uur Bill
Haley en zijn Comets; 21.05 uur Toon-
Helmans zingt liedjes uit zijn film
"Moufard"; 21.30 uur Wenn am Sonn-
tag bend die Dorfmuzik spielt [Een vro-
lijke avond in een Weens dorpscafé] 21.
50 uur Jack Marshall Sextet; 22.10 uur
Peggie Lee en Ricky Nelson zingen oude
en nieuwe liedjes; 22.35 uur Geoff Love
en zijn orkest; 23.00 uur Sluiting.

